03.03.2017

Turun hovioikeus

Viite: HE 270/2016 vp

LAKIVALIOKUNNALLE

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta Turun hovioikeus lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

1. Länsi-Uudenmaan ja Espoon käräjäoikeuden yhdistäminen

Hovioikeus on jo lausunnossaan oikeusministeriölle suhtautunut kielteisesti Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden ja Espoon käräjäoikeuden yhdistämiseen. Hovioikeuden käsityksen mukaan yhdistetyn käräjäoikeuden toiminta ei mahdu Espoon käräjäoikeuden nykyisiin tiloihin ja yhdistäminen tulee siten aiheuttamaan myös lisäkustannuksia.

Yhdistämisellä olisi väistämättä kielteisiä vaikutuksia myös mahdollisuuksiin saada ruotsinkielisiä tuomioistuinpalveluja. Ruotsinkieltä taitavan kansliahenkilön rekrytointi on jo nyt haasteellista. Kun hovioikeuden käsityksen mukaan kovin moni Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden Raaseporin kanslian osaavasta kaksikielisestä kansliahenkilöstä tuskin siirtyisi työskentelemään Espooseen, syntyisi vaikeasti paikattavissa oleva osaamisvaje.

Esityksessä ei oteta kantaa hovioikeuksien tuomiopiireihin. Mikäli yhdistetyn käräjäoikeuden on ajateltu kuuluvan Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin tästä aiheutuisi, että Helsingin hovioikeus entisestään ruuhkautuisi. Jos yhdistäminen toteutetaan, tulee Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden siten edelleen kuulua Turun hovioikeuden tuomiopiiriin. Turun hovioikeudella on hyvät edellytykset hoitaa myös nykyisestä Espoon käräjäoikeudesta tulevat valitusasiat. Koska asiasta päätetään asetustasolla olisi hyvä, jos eduskunta ilmaisisi asiassa kantansa.

2. Merioikeusasiat

Turku on sekä merenkulun ja sen opetuksen että meri- ja kuljetusoikeuden tutkimuksen ja soveltamisen osalta merkittävä osaamiskeskus Suomessa. Esityk-

Osoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
Hämeenkatu 13 20500 Turku	029 56 41100	029 56 41101	turku.ho@oikeus.fi

sen mukaan merioikeusasioita käsiteltäisiin tulevaisuudessa kuitenkin vain Ahvenanmaan käräjäoikeudessa ja Helsingin käräjäoikeudessa.

Merioikeudellisten asioiden määrä on vuosittain melko pieni. Hallituksen esityksessä viitatut luvut vuodelta 2014 on hovioikeuden käsityksen mukaan täytynyt johtua jostakin satunnaisesta seikasta.

Merioikeusasioiden tutkimus ja koulutus on keskittynyt Turkuun:
- Åbo Akademin merioikeusinstituutissa (Institutet för sjö- och handelsrätt) tehdään meri- ja kuljetusoikeuteen liittyvää tieteellistä tutkimusta. Tämän vuoksi meri- ja kuljetusoikeuteen liittyvää kirjallisuutta ja muuta aineistoa lienee Suomessa parhaiten saatavilla Turussa.
- Merenkulkualan tutkimusta ja koulutusta harjoitetaan myös Turun yliopiston merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksessa.
- Nykyisistä merioikeuskaupungeista vain Turussa on mahdollisuus opiskella merikapteenin koulutusohjelmaa. Yrkeshögskolan Noviassa on mahdollista suorittaa merikapteenin AMK-tutkinto.

Turussa Varsinais-Suomen käräjäoikeus toimii tällä hetkellä merioikeutena ja siellä on käsitelty myös Turun hovioikeuden tuomiopiirin sisävesialueilta peräisin olevia merioikeudellisia asioita. Sekä Ahvenanmaan että Varsinais-Suomen käräjäoikeuden merioikeudelliset muutoksenhakuasiat ohjautuvat Turun hovioikeuteen.

Sekä Turun hovioikeudessa että Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa on tuomareita, joilla on pitkäaikainen kokemus sekä merioikeudellisten rikosasioiden, kuljetusoikeudellisten asioiden että merimiesasioiden käsittelemisestä ja ratkaisemisesta. Molemmat tuomioistuimet käsittelevät merioikeusasioita sekä suomeksi että ruotsiksi.

Merioikeuden asiantuntijoiden osalta tulee myös ottaa huomioon heidän sidonnaisuutensa eri varustamoihin ja siten mahdolliset esteellisyysongelmat. Varsinais-Suomen käräjäoikeus on käsityksemme mukaan rekrytoinut merioikeusasiantuntijoita merenkulun opettajien joukosta. Yrkeshögskolan Noviassa toimii opettajina kokeneita merenkävijöitä, jotka eivät ole työsuhteessa mihinkään varustamoon. Tällaisten riippumattomien ja kokeneiden asiantuntijoiden käyttäminen asiantuntijoina on omiaan lisäämään yleisön ja asianosaisten luottamusta tuomioistuimen puolueettomuuteen verrattuna siihen tilanteeseen, että tuomioistuimen asiantuntijana toimisi kilpailevan varustamon palveluksessa oleva henkilö.

Hovioikeuden käsityksen mukaan edellä mainitut seikat puhuvat voimakkaasti sen puolesta, että koko maan merioikeudelliset asiat tulisi vastaisuudessa käsitellä Ahvenanmaan käräjäoikeudessa ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa

sekä valitusasiat Turun hovioikeudessa. Kun asioiden käsittelyssä voidaan, kuten esityksessä todetaan, hyödyntää videotekniikkaa voidaan erityisasiaryhmiä hyvin sijoittaa myös Helsingin ulkopuolelle muihin käräjäoikeuksiin.

Sekä Helsingin käräjäoikeus että Helsingin hovioikeus ovat ruuhkautuneita. Kun asiamäärät Helsingin hovioikeudessa käräjäoikeusverkoston uudistuksen myötä saattavat muutenkin lisääntyä, tämäkin seikka osaltaan tukee ajatusta, että merioikeudelliset valitusasiat keskitetään Turun hovioikeuteen.

Osoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
Hämeenkatu 13 20500 Turku	029 56 41100	029 56 41101	turku.ho@oikeus.fi